

SEJHA GĦAL AZZZJONI GĦALL-WIRT KULTURALI GĦALL-FUTUR TAL-EWROPA

PREAMBOLU

Is-Sena Ewropea tal-Wirt Kulturali 2018 timmarka bidla għall-moviment Ewropew dejjem jikber għall-wirt kulturali. Aħna għandna nibnu fuq din ir-rankatura sabiex nagħrfu u niżvolġu l-qawwa pożittiva u għaqqada tal-wirt kulturali u l-valuri li naqsmu flimkien sabiex ingibu flimkien iċ-ċittadini u l-komunitajiet Ewropej u sabiex nagħtu tifsira aktar profonda lill-proġett Ewropew inter. Iz-żmien għal azzjoni hu issa.

Din is-“Sejha għal Azzjoni għall-Wirt Kulturali – BERLIN CALL FOR ACTION” giet preżentata fis-Samit tal-Wirt Kulturali Ewropew fit-22 ta’ Ġunju 2018 f’Berlin mit-tliet organizzazzjonijiet li tellgħuh, li kienu **EUROPA NOSTRA** – Il-Vuċi tal-Wirt Kulturali fl-Ewropa; il-Kumitat għall-Wirt Kulturali Ġermaniż (German Cultural Heritage Committee – **DNK**) li hu l-koordinatur tas-Sena Ewropea għall-Wirt Kulturali fil-Ġermanja; u l-Fundazzjoni għall-Wirt Kulturali Prussu (Prussian Cultural Heritage Foundation - **SPK**) bażata f’Berlin.

Fil-qafas tas-Sena Ewropea tal-Wirt Kulturali (EYCH) l-ewwel Samit għall-Wirt Kulturali Ewropew li ttella’ bejn it-18-24 ta’ Ġunju 2018 ġewwa Berlin gābet flimkien bosta ċittadini u organizzazzjonijiet minn madwar l-Ewropa. Fosthom kien hemm rappreżentanti ta’ istituzzjonijiet, assoċjazzjonijiet, fundazzjonijiet u universitajiet kif ukoll dawk minn komunitajiet u siti reliġjużi, kollha għandhom x’jaqsmu mal-wirt kulturali; periti, professjonisti tal-mużewijiet, konservaturi/restawraturi, nies tas-snaġja, artisti, sidien privati ta’ djar storiċi u siti ta’ interess storiku, riċerkaturi u għalliema, rappreżentanti ta’ awtoritajiet pubbliċi jew istituzzjonijiet finanzjarji; imprendituri, start-ups, (arti)storiċi, ġurnalisti, fotografi, studenti u voluntiera żgħażaġh; flimkien ma’ Ministri tal-Kultura, Sindki ta’ bliet storiċi, membri parlamentari Ewropej, nazzjonali u reġjonali, rappreżentanti ta’ istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, kif ukoll tal-Kunsill tal-Ewropa, l-UNESCO, l-ICCROM u bosta networks Ewropej tal-wirt kulturali.

Din is-“Sejha għal Azzjoni għall-Wirt Kulturali” taf l-ispirazzjoni u l-leġittimità tagħha mill-għerf, entusjażmu u l-ingaġġament ta dawk in-nisa u rġiel kollha li jagħtu kas il-wirt kulturali (tangibbli, intangibbli u diġitali) u li jiddedikaw l-għerf, il-ħin u l-enerġija tagħhom, bhala professjonisti u voluntiera, biex jassiguraw it-trażmissjoni ta’ dan il-wirt storiku lill-ġenerazzjonijiet futuri. Il-valur ekonomiku ta’ xogħolhom hu sinifikanti; il-valur soċjali u kulturali tiegħu u imprezzabbli.

Is-“Sejha għal Azzjoni għall-Wirt Kulturali” tibni wkoll fuq kull kontribut u support tal-koordinaturi nazzjonali tal EYCH, tal-membri tal-kumitat tal-istakeholders tal-EYCH, kif ukoll tal-membri tal-Alleanza Ewropea għall-Wirt Kulturali 3.3.

Issa nistiednu lil dawk kollha li għandhom għal qalbhom il-passat, il-present u l-futur tal-Ewropa sabiex jiffirmaw, juru support u jxerrdu ma kullimkien din is-Sejha ta’ Berlin għal Azzjoni.

IS-SEJHA GĦAL AZZJONI GĦALL-WIRT KULTURALI

AĦNA, IĊ-CITTADINI, ORGANIZZAZZJONIJIET U ISTITUZZJONIJIET HAWN TAHT IFFIRMATI ... ninsabu lesti li nerfgħu r-responsabbiltà li naqsmu sabiex inqajmu l-qawwa u l-potenzjal li jgħaqqduna tal-wirt kulturali li naqsmu sabiex naghmlu Ewropa aktar paċifika, prospera u inklussiva.

Illum, f'din is-Sena Ewropea għall-Wirt Kulturali, għandna opportunità unika sabiex ninfluenzaw id-dibattitu dwar il-Futur tal-Ewropa. Iffaccjata minn tant sfidi, u anke tgħeddid, biex nimminaw il-valuri tal-Ewropa, dan id-dibattitu ma jistax ikun bażat esklussivament fuq konsiderazzjonijiet politici, ekonomiċi jew ta' sigurtà.

GĦALIEX? GĦAX ...

1. Il-wirt kulturali tagħna hu li jagħmilna Ewropej għax jirrifletti l-valuri, il-kulturi u t-tifkiriet li nħaddnu flimkien. Għalhekk, dan huwa li jixhed tassew l-“Unità fid-Diversità” tal-Ewropa u jgħinna nirreżistu forzi li jifirduna u li huma periklu għas-soċjetà tagħna.
2. Il-wirt kulturali tagħna jagħraf is-saffi varji tal-identità tagħna – lokali, reġjonali, nazzjonali, u Ewropea; dawn is-saffi huma lkoll magħquda u jinfurzaw lil-xulxin u qegħdin jevolvu kontinwament;
3. Il-wirt kulturali tagħna isostni sew is-sens li nappartjenu għal komunità lokali kif ukoll is-sens ta' flimkien u tas-solidarjetà fl-Ewropa;
4. Il-wirt kulturali tagħna jgħaqqad generazzjonijiet għax jirrifletti tahlit u ċaqliq bejn frontieri ta' nies u ideat tul bosta sekli ta' storja. Tabilhaqq, hija l-bażi għal djalogu u interazzjoni ta' rispett u li jtejb, fi hdan u bejn komunitajiet fl-Ewropa kif ukoll ma' kulturi oħra tad-dinja.
5. Il-wirt kulturali tagħna jassigura pont bejn il-passat u l-futur tagħna. Jagħtina li niksbu minn, u nibnu fuq, it-tradizzjonijiet u l-istorja kulturali tagħna, filwaqt li jgħinna wkoll infejqu griegi u nsewwu l-ksur tal-passat. Fl-istess waqt jispira kreattività u innovazzjoni biex dejjem jiġgeddu. Tabilhaqq, huwa sors ta' taġlim u ispirazzjoni kontinwi, u bażi għal ċittadinanza attiva u responsabbli.
6. Il-wirt kulturali tagħna huwa wkoll fattur kruċjali għal żvilupp sostenibbli u għaqda soċjali aħjar, kif ukoll bhala s-sors ta' numru kbir ta' impjeggi tajba sew diretti u indiretti;
7. Il-wirt kulturali tagħna jgħib armonija u għmiel fl-ambjent fejn ngħixu, sew dak magħmul mill-bniedem jew naturali, u għaldaqstant iġib 'il quddiem is-saħħa u l-kwalità tal-ħajja tagħna.

Filwaqt li ntenu – f'din is-sena li tfakkar is-70 anniversarju tad-[Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem](#) – li d-dritt għall-wirt kulturali hu dritt uman bażiku u filwaqt li nishqu – f'din is-Sena Ewropea għall-Wirt Kulturali – l-impenn tagħna lejn il-prinċipji fformulati f'numru kbir ta' [dokumenti ta' politika rilevanti](#) diġà adottati minn bosta organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali, wasal iż-żmien li ninttra-đuċu dawn il-prinċipji f'azzjoni effettiva li tagħti riżultati tangibbli għall-Ewropa u ċ-ċittadini tagħha:

AZZJONI 1 ŻVILUPP TAL-PJAN TA' AZZJONI EWROPEW GĦALL-WIRT KULTURALI

Insejhu għal Pjan ta' Azzjoni għall-Wirt Kulturali Ewropew ambizzjuż bħala legat dejjiemi tas-Sena Ewropea għall-Wirt Kulturali. Dan il-Pjan ta' Azzjoni li diġà huwa mhabbar fl-[Aġenda Ewropea Ġdida għall-Kultura](#) li għadha kif giet adottata, għandu jiġi mhejji u implimentat b'involviment tal-istakeholders pubbliċi u privati rilevanti kollha, inkluż is-soċjetà ċivili. Dan għandu jkun ukoll holistiku u magħqud haġa waħda ma' aġendi ta' politika u prijoritajiet Ewropej oħra, konformi totalment mal-[konklużjonijiet tal-Kunsill tal-UE](#). Nirreferu għal oġġettivi u oqsma ta' politika bħalma huma l-għaqda soċjali, l-iżvilupp reġjonali, l-iżvilupp urban, l-iżvilupp rurali, l-ambjent, politika ta' tbaħħir u turizmu, l-aġenda ta' sostenibilità u l-adattament għat-tibdil fil-klima, ir-riċerka u l-innovazzjoni, il-politika diġitali, l-edukazzjoni u hliet u, naturalment, iż-żgħażaġh. Dan il-Pjan ta' Azzjoni għandu jkollu wkoll dimensjoni esterna b'saħħitha peress li l-Unjoni Ewropea għandha tiegħu wkoll responsabilità globali u tilhaq imsieħba madwar u lil hinn mill-fruntieri Ewropej. Il-Pjan ta' Azzjoni għalhekk għandu jkun koerenti mal-[Konvenzjoni ta' Faro dwar il-Valur tal-Wirt Kulturali għas-Soċjetà](#) tal-Kunsill tal-Ewropa u l-[Istrateġija tal-Wirt Storiku Ewropew għas-Seklu 21](#) reċenti tagħha, u mal-[Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli tan-NU](#).

AZZJONI 2 L-GĦARFIEN TAL-WIRT STORIKU BĦALA PRIJORITÀ GĦAL POLITIKA U FINANZJAMENT EWROPEJ

Bħala support għall-futur Pjan ta' Azzjoni Ewropew għall Wirt Kulturali, insejhu l-istituzzjonijiet tal-UE sabiex jirrikonoxxu bla riservi l-wirt kulturali bħala prijorità strateġika fil-[programmi ta' politika li herġin](#) u l-qafas [finanzjarju multi-annwali ġdid tal-UE](#) (2021-2027). Dan għandu jikkontribwixxi għall-wisq meħtieġ investiment fil-kapital uman u kulturali Ewropew u għall-promozzjoni tal-valuri Ewropej. Fl-istess waqt, aħna lkoll nikkommettu li nkomplu nqajmu għarfien dwar id-diversi [valuri u benefiċċji tal-wirt kulturali](#) għall-Ewropa. Dan huwa partikolarment importanti fid-dawl tal-mistennija elezzjonijiet għall-Parlament Ewropew f'Mejju 2019, u l-appuntar sussegwenti tal-Kummissjoni Ewropea ġdida.

AZZJONI 3 L-GĦAQDA TAL-GOVERNANZA LOKALI, NAZZJONALI U EWROPEA

Il-livelli varji ta' governanza huma essenzjali biex jiskatta l-potenzjal kollu tal-wirt kulturali bħala riżors strateġiku għas-soċjetà, l-ekonomija, il-kultura u l-ambjent. Għalhekk, insejhu lill-Istati, Reġjuni u Bliet kollha fl-Ewropa biex ikomplu jiżviluppaw pjanijiet ta' azzjoni holistiċi u ambizzjużi għall-wirt kulturali. Inhegguhom ukoll itejbu d-djalogu u l-koperazzjoni tagħhom ma' organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali rilevanti kif ukoll mas-soċjetà ċivili. B'hekk ikun żgurat li l-pjani ta' politika u azzjoni adottati minn livelli varji ta' governanza – minn lokali, nazzjonali għal dik Ewropea – jikkomplimentaw lil xulxin u jkunu koerenti.

AZZJONI 4 NIPPRESERVAW U NITTRAŻMETTU DAK LI MHUX SOSTITWIBBLI

Il-wirt kulturali huwa uniku u ma jistax jiġi sostitwit. Madankollu dan huwa spiss vulnerabbli u anke ipperikolat. Għalhekk, huwa biċċa xogħol tagħna kollettivament biex inħarsu dan it-teżor biex inkunu nistgħu nġadduh għal aktar tgawdija u (re)użu lil generazzjonijiet futuri. Irridu nheggu r-riżorsi umani u finanzjarji neċessarji u ninvestu fi twaqqif ta' hliet u kapacitajiet biex nassiguraw il-preservazzjoni xierqa, żvilupp u trażmissjoni tal-wirt tagħna, sew fiżiku u diġitali. F'dan il-proċess irridu ninvolvu b'mod sħiħ universitajiet u l-komunità tar-riċerka, niżviluppaw mudelli ta' negozji innovattivi, u nistimulaw sinerġiji kreattivi bejn il-wirt storiku u l-arti. Għandna nġarfu wkoll il-valur ta' espressjonijiet intangibbli tal-wirt storiku tagħna li qegħdin kontinwament jevolvu u jtejbju s-soċjetà tagħna u l-ambjent fejn nġixu.

AZZJONI 5 INVESTIMENT FIR-REĠENERAZZJONI TA' KWALITA' TA' WIRT KULTURALI

Irridu niżguraw u nwettqu investimenti, kemm pubbliċi kif ukoll privati, fir-reġenerazzjoni u użu tal-wirt kulturali ta' kwalità fil-madwar tagħna, fl-ibliet u l-kampanja, b'mod krejattiv u nnovattiv; ispirati mill-prinċipji "Baukultur" kif ifformulat fid-dikjarazzjoni Davos li giet adottata fil-bidu nett tas-Sena Ewropea tal-Wirt Kulturali; u mogħnija bil-parteeċipazzjoni attiva taċ-ċittadini u l-komunitajiet tagħhom kif ukoll mill-organizzazzjonijiet ċivili soċjali. F'dan il-kuntest niehdu gost bil-krejattivita` u bl-interazzjoni bejn il-protezzjoni tal-wirt mibni u l-kontribuzzjonijiet kontemporanji tal-ambjent mibni għax dan jikkontribwixxi għall-wirt ta' għada.

AZZJONI 6 NIPPROMWOVU AKTAR TAGħRIF U FEHIM AħJAR

Il-Wirt Kulturali għandu jingħata importanza akbar fil-qasam edukattiv - kemm fl-edukazzjoni formali kif ukoll dik informali - u għall-etajiet kollha. B'hekk ikun hemm aktar involviment mill-pubbliku biex il-kultura tiġi mħarsa. Importanza speċjali trid tingħata għall-istorja fl-isfond tal-istorja Ewropea tal-passat, preżent u futur. B'hekk it-tfal u ż-żgħażaġh ikunu jistgħu jifhmu aktar fil-fond l-interazzjonijiet bejn ċittadini differenti Ewropej kif ukoll bejnhom u kulturi oħra mid-dinja kollha. Dan kollu jwassal għal aktar rispett u relazzjonijiet bis-sens bejn in-nies u l-post fejn joqogħdu, fejn jaħdmu jew fejn iżuru. Dan ukoll iwassal għal inklużjoni aħjar ta' nies ġodda li jgħixu fl-Ewropa.

AZZJONI 7 TIBNI FUQ IL-MOMENTUM

Is-Sena tal-Wirt Kulturali saħhet l-andament tal-politika fuq il-wirt kulturali tal-Ewropa. Issa rridu nsahħu u ntejbu l-fehim bejn il-pubbliku, il-privat u organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali kif ukoll is-soċjeta` ċivili. Biex dan isehh irridu nsibu mod permanenti biex niġbru aktar informazzjoni, inkabbru l-kapaċitajiet li għandna u nikkoordinaw l-isforzi biex insahħu l-wirt kulturali fl-Ewropa.

Berlin, 22 ta' Ġunju 2018

SEJĤA GħAL AZZJONI GħALL WIRT-KULTURALI tista' tiġi ffirmata fuq is-sit elettroniku tal-Europa Nostra: www.europanostra.org/berlin-call-action

